

مَشْرِطِ الْقَمَرِ

۱۳۲۶

موسساتنده یکی پوسته خانه قارشوسنده
دايره مخصوصه در
محل اراهه :

مسلکمزہ موافق آثار جدیدہ مع المنونبہ قبول اولنورہ
درج ایدیلین آثار اعادہ اولنورہ
انظار :

دین ، فلسفه ، ادبیات ، حقوق و علوم دین باحث هفته لق رساله در

مؤسسری : ابوالعلا دین العابدین - ح. اشرف ادیب

دوسمادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

تاریخ تأسیسی :
۱۱ نومز ۳۲۴

تیریلده دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضلہ آلتیر.

سملکی الق ایلی	۳۵	۶۵	درسمادتده
	۵۰	۹۰	ولایاتده
غروشدر	۵۰	۹۰	مالک اجنبیوره

دوسمادتده پوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدلی اخذ اولنورہ

چونکه شیء بی‌قدر کرک افاقده کرک انفسده هپ اولاندن بحث ایدیوردق . بوراده ایسه اولاجقدن دها طوغروسی اولسی لازم کلندن بحث ایده جکز . اولکیلرده آثار و حادثات اول ، مؤثر سوکره ادراک ایدیوردکن بوراده مؤثر مقدم ، حادثات مؤخر . یعنی بوقسمده علت غایه دن بحث ایدیله جک . بوقسمده علم اخلاق تسمیه ایدیله برده بزها و صوتوق در ، بالینه ذات الئدایادن در ، شو شوبله در کی برطاقم حکم و یرییورز . یعنی احکام عقلیه یاییورز . هم بو حکمسلرده یاپاغان کی حرکت ایدیورز . بو حکمسلرمنده قلیزده برابر در ، اعتقادمنده موجوددر . ایشته بز بو حکمسلری ناصل و یرییورز؟ علت اعتقاد و اعتقادمنه ندر؟ بونلری ده بیلی یز . زبرا حکمت اعتقادی بیلز ، قلبک و یریلن حکمه قارشلی اولان ارتباطاتنه ایصال نظر الطرزسه نه قدر معتقداتمز وارسه هپسی بوش در ، چوروکدر . بو حکمسلردن بحث ایدن بر قسم فلسفه قبول ایدلمش در که بوکاده [علم منطق] دینیر . عالمده جسم ایله روح ، معنویات ایله جسمیات آیری آیری شیلر دکل در . بونلر خلقتده برلشدیکی کی آثار بشریه ده دخی برلشیر . بر یاپراق نظر عوامده بلکه یالکز بر جسم در . لکن علما نظریده او ناچیز یاپراق تحتسده نه معانی ، نه روح ، نه حکمت مندج در . کذا بر نظر عالم عادی برطاشده نه بویوک بر حکمت کورر . کائناتک هر جزئده جسم ایله معنی برلشمش در . بز یوزمنده ، وجودمنده روح جز تجلی ایدر . درونی اولان مطالعاتمز یوزمنه عکس ایدر . هم او مطالعات بر نظر نافذه خفی قالماز .

دیلمک اولیورکه کائناتنه بر ظرف ، برده مظروف وار . کذا بر معنی وار ، برده اونی تبلیغ ایتمک وار . ادراک ایتدیگمز بر حسی ، بر معنایی یا وسیقی صورتنده صوت ایله ویا معماری و نقاشلق طرزنده شکل ایله ویا رسم شکلنده رنگ ایله ویا هم صوت ، هم ده شکل صورتنده کلملرله تبلیغ ایدرز . بوکاده صنعت نامی و یریلیر .

معنویات ایله جسمانیات احتوا ایدن و بونلرک طرز مطابقتسندن ، حسنندن و شرائط حسنندن بحث ایلین شعبه فلسفه ده دخی حکمت بدایع ، استهتیک تعبیر اولنور . ۱ تشرین ثانی ، ۳۲۴ امرالله

مباحثات :

خطبه لره دأر

قلبه دن وارد اولان بر مکتوبده ، حریتک بخش ایتدیگی سربستی افکار ولساندن متولد انشراح امتک تصویرندن ، رساله منزه قارشلی ابدال توجه اتدن سوکرا ، « خطبه لره » حقدنه عیناً شو صورتله بیان مطالعه اولونیور :

« بز عصرمن خطبایی ، خطبه لری ینسه اللرمزده موجود اولان خطبه مجموعله ری دلالتیه یالکز مسلمینی عباداته مشوق اولدیفنی کورمکده وداغما اهالی اسلامه بو صورتله تلقیناتده بولمقده یز . فی الحقیقه اهالی یزی عبادات و طاعاته تشویق ال بویوک وظیفه من ایسه ده عجباً خطبه لره منافع دنیوبه منزه ، تهذیب اخلاقزه ، هیئت اجتماعیه منزه ، مسائل سیاسییه منزه ده

کشف ایتمک ینه باشقه در . مثلاً شو تباشیرک کیفیات جسمانییه سنی ، اجزاسنی ، خواص کمیویه و حکمییه سنی بیلیرز . بونلری تجریه ایله بیلیورز . رنگنی کوزمنله ، طعمنی ذائقه منله . . . اکلایه بیلیرز . کذلک بر معنایی . مثلاً [اوج آلمق] حسنی ناصل بیلیرز؟ طبیعی وجدانمنده تحقق ایتدیرر ، وجدان اوکنده طور دورر ، تنبع ایدرز . دوشنور ، تحلیل و تدقیق ایدرز . کذا معنای فضیلت ندر؟ ینه بو طریق تجریه ایله بیلیرز . فقط بعض شیلر وار که تجریه قابل اولماز . تجریه ایده مه مکله برابر وجودنی تصدیقده مضطر قالیرز .

ذاتاً علم ایکی درلو تجلی ایدر : مثلاً بر [بن وارم] حکمی و یرمک وار ، برده [وار اولان بن نهیم] دیلمک وار . بونلر آیری آیری شیلردر . [ده قارت بوتون مستحضرات ذهنیه سنی انکار ایدرک (بن وارم) دیدی . بویله جه کندی وارلغندن بوتون موجودات کائناتی اثباته چالیشدی .]

برشیک اولو وار اولدیفنی سوکره ده نه اولدیفنی بیلمک لازم در . هر وار اولانک ماهیتی نحو تجریه ایله ادراک ایدیله من . اوکوست قوننک قبول ایتدیگی طریق علم جهتندن قبول ایدرز . فقط فلسفه اولی ایچون استدلال شرطدر . بوکا نحو تجریه تطبیق ایدیله من . ایدلدیکی تقدیرده ترقیسی تأمین ایدیله من . ماهیت اشایی بیلمک غایت مهم بر مسأله در . موجودتی عیناً کوریورکن ماهیتی ادراکدن پک اوزاق بوانورز . مثلاً بو تباشیر پارچه سی حقدنه علم نه کوسترر؟ صلابت + بیاض رنگ + ... دکلکی؟ حال بوکه تباشیر بو کیفیاتک هیأت مجموعیه سنی در؟ بو کیفیات یگوننک بر صاحب و ذاتی یوقی؟ اوکوست قوننک فلسفه سی اصل اشیا ده پک عاجز قالیر ، دها طوغروسی اشیا نک صاحب و ذاتی بو فلسفه کوستره من . حال بوکه بو کیفیاتک تحتسده مندج اصل بر ذات ، بر ماده ، بر هیولا واردر . هم بو ذاتی قبول ایتمک ضروری در . زیرا تباشیر کیفیاتی بر بر نزع ایدرسدک تباشیر محومی اوله جق؟ بویله اوله جقه عالم صرف او هامدن عبارت قالمازی؟

ایشته کورولیورکه فلسفه مثبتیه ناقص در .

عقلک ماهیت تشکلنده اصول کائناتی آریوب ادراک ایتمک مندج در .

و علم حکمتک بو برنجی قهمنی تشکیل ایدر : حکمت اعلا .

فلسفه نک ایکنجی قهمنک موضوعنی ده نفوس تشکیل ایدر . نفوس ده وارانی اعتباریه متافیزیک موضوعنه داخل در . فقط نفسی ، تجلیات نفسانییه کندینه موضوع اتخاذ ایتمش دیگر بر شعبه فلسفه دها وار : بز حس ، فکر ، ارتیاد ایدرز ، میلاناغز ، برطاقم معاینز ، برطاقم احساساتمز وار . بونلر نره دن کلش ، ناصل جریان ایدیور؟ بو عالمده تجلی ایدن حادثاتک قوانینی ندر؟ یعنی بو موجوداتک علی نه دن عبارت در؟ بونلری موضوع ایدیش در . بوکاده علم احوال نفس اطلاق ایدرز . یونانیلر [پسیقولوژی] دیرلر .

بوندن باشقه بر قسم دها آیرمق لازم کلیر : زیرا بز یالکز مرید ، حساس ، عاقل دکلز ، فاعلیتمز دخی وار . یعنی بز فاعلرده . بالطبع بوافه المنزک دخی حکمتی اولق ایجاب ایدر . هم بوراده مسأله دیکیشور .

خلوص نیت باغشالانسون، دها برشی صورہ جنم : عجا جہہ نمازندہ
 او قونسی ودیکله نلسی فرض اولان خطبہ ، الفاظی اعتباریلہ می ،
 یوقسه معناسی اعتباریلہ می فرض قلمش ؟ هر حاله الفاظی اعتباریلہ
 اولیہ حق . چونکہ خطبہ لر مزده قرآن کریمدن ، احادیث نبویہ دن
 ماعداسی شونک بونک سوزلری اولدیغدن الفاظندہ قدسیت یوق کہ
 مقروض بولنش اولسون . اگر معناسی اعتباریلہ فرض قلمش ایسه
 خطبہ لر ی دکل خطیبک ، حتی اهلینک بیلہ آکلاسی لازم کلیور .
 او حاله آیات کریمه واحادیث شریفه مستثنا اولدیغی حاله ایده جگیز
 نصایحی ، ویره جگیز تلقیناتی لسانزلہ ادا وایفا ایتسه ک بر محذور واری؟
 بو خصوصر احتمالک بین العلماء مذاکره و مناقشه اولمشدر ، « عربجه دن
 ماندا بر لسان ایله خطبہ لر ایفا اولماز » طرزنده بلکه جواب بیلہ
 ویرلشدیر . فقط بوجواب نه کبی دلائله استناداً و بریلور ؟ بور لری
 مجهولز بولدیغدن کیفیتی بینه اجله علمازدن استیضاح ایتمکه بز .

فلبده جامع کبر خطیبی

مافظ نانی

صراط مستقیم

فاضل محترم حلیم ثابت افندی حضرتلری طرفندن « خطبہ لر
 دأر » یازیلان مقالات کچن نسخه مزده نهایت بولدی . کمال اعتنا ایله اجرا
 قلنان تبعات عمیقہ محصولی اولان بو کزیده مقاله لر ، مطالعات و ملاحظه
 تکزی مؤید بولوغتده در . مع مافیہ بومسئله مهیدر . نقول معتبره نظره
 آنهرق اتفاق علما ایله بر صورت قطعه ده حل کیفیت لازم در . افاضل
 علمازک بوبابده کی آرای صائبه لرینی استقصا ایلرز .

سلامه قادی

ارتجی فصلک مابعدی

تستر قادیلرک اکتساب کمال ایتلرینه مانعیدر؟

دیورلرکه: مستوریتک قادیلر اوزرنده آثار سیئہ سی کوریلن
 اوج مهم مضرق وارددر . برنجیسی — صحترینی خللدار ایدر؛ اونلری
 خسته لکلره ، سیکیر کوشکلکارینه معروض براقیر . برکرده اعصابه
 ضعف کلجه آرتق بتون قوای معنویه نک هوازی مختل اولور . بوندن ده
 مستور اولان قادیلرک شهوات نفسانیه لرینه دها زیاده اسیر اولملری
 لازم کلیر . زیرا اعصابک ضعفدن سلاقی ضبط نفس ایچون انسانک
 اک بیوک معیندر . حالبوکه سیکیرلرک کوشکلکی اونی دست شهواتده
 بازیجه ایدن اسبابک اک قویسیدر .

ایکجیسی — تستر اولنه جک آدمک آله جنی قادینی کورمسنه
 ماندرکه بوده طلاقک چوقلغنه . قاری قوجه آره سنده محبت حاصل
 اولماسنه اک بیوک بر سیدر .

اوچنجیسی — مستوریت قادیلری تلم و تهذیب منع ایدر . مکتبلره
 کیدرک قوای عقلیه و اخلاقیه لرینی مظهر فیض و انبساط ایتلرینه مانع اولور .

خدمتی اوله مازی؟ دیه طوروب دوشونورکن « صراط مستقیم » ک آتجی
 و اونجی نسخه لرنده خطبہ لره دأر ایکی مقله منظر چشم دقم اولدی . ذهنی
 غیبه قلیان بعض سؤالرم زائل اولمش ایسه ده بعضلری هنوز زائل اولدی .
 « صراط مستقیم » ک اونجی نسخه سنده حلیم ثابت افندی « اوائل
 اسلامده خطیبلر ، اویوک مسلمانلر خطبہ لرله اهل ایمانی اعلائی کلمه الله
 یولنده غیرته ، ملت و وطن اوغرنده همته ، حقوق حایه واحکام
 شرعیه یی محافظه امرنده حیت واجتهاده دعوت ایدرلر و خطبہ لر واسطه
 سیله پک چوق وقوعات سیاسیہ وجوده کتیرلردی . حتی عصر
 رسالنده فخر کائنات افندمکزک قرائت بیوردیغی خطبہ لر او زمانلرده
 تحدث ایدن وقوعات مهمه حقنده تعلیمات نبویه یی تضمن ایتمکه ایدی »
 بیوریورکه بوسوزلر خطبہ لرک جهت دنیا به تعلق ایدر . مسائل اجتماعیه
 وامور مهمه سیاسیہ مزکده خادم مقدسی اولدیغی و بویله بزم کبی اون
 ایکی آی ایچون محدود خطبہ لر او قونجوب بلکه حال و موقمه واحتیاج
 زمانه کوره خطبہ لر او قونه بیلہ جگنی کوستر مکده در . ایشته ذهنی
 غیبه قلیان مسائلدن بریسی بو ایدی . مطبوعاتک سر بست اولدیغی شو
 زمانده نیچون اهلندن کوزل شیر ایسته میلم ، نه ایچون خاطر مزه
 کن شیرلی صور میلم ، اوکر نمیلم ؟ .. خطبہ لر ینه عربجه اولدیغنه
 کوره ، نه اولور هر هفته او قوبه جنم خطبہ لر ی هر نه یه متعلق اولورسه
 اولسون زمانمز علمانی ترتیب و عقیدنده ترجمه ایلوب (صراط مستقیم)
 و یا خود بشقه بر واسطه ایله نشر و اعلان ایلسلر ، عجا اتحاد و انفاق
 من جهت تأمین ایدلش اولمازی ؟ اوت ، اهالی اوزرنده پک بیوک حسن
 تأثیر بر اقییر . بن اویله ظن ایدیورم که بو کون خطبہ لر مزک یوزده سکسانی
 او قودینی خطبہ لرک معالری نیلیور . و بر خطیب او قودینی خطبہ نک
 معناسی بیلرسه قیلدیردینی جهمه نمازنده اشتباه وارددر ، دینور . ایشته
 اک مهم اولان بو جهت ده بر کره تأمین ایدلش اولور .

اهالی عربجه آکلاد قلمری حاله نصل حسن تأثیر حاصل ایده جکی
 بخشه کلجه : اولاً : آز چوق مکتب ، مدرسه کورمش کیسلر بر طاقم مانوس
 کله لرله ، سهل الفهم عباره لرله ترتیب اولنش خطبہ لر ی پک قولای آکلار لر
 و نصایحک نه دن عبارت اولدیغی کندیلری آکلاد قلمری کبی آکلایانلره ده
 تفهیمه چالیشیلر .

ثانیاً : بالجمله اهالی بویله معبدلرده قرائت اولنان واحتیاج زمانه عائد
 بولنان خطبہ لرک ساحه انتشاره وضعی و هر خطیبک بو کون مذکور
 خطبہ یی قرائتی ایشیدنجه کندیسنده بر حسن تفهم اویانیر . اویانیرده
 دیکله یه جکی خطبہ یه قارشو بیکانه قالیوب بو هفته نک خطبہ سنده اهالی یه
 نه کبی نصایح وار دیه آکلایانلردن صوروب او کر فکی عادتا کندیسنه
 وظیفه ایدینیر . اهالیده کی بو حسی ، کچن هفته ایراد ایتدیکم حربت
 خطبہ سنده بالذات مشاهده ایتدم . ایشته بو صورته زمانک احتیاجی
 و هر مسئله نک اهالیجه ایشیدیلوب آکلاد شلمسی و او مسئله اوزرینه افکار
 عمومیه نک نه مرکزده اولدیغی والحاصل جمعیت اسلامیه نک زمانه کوره
 متحد الرأی بولنسی خطبہ لرک بروجده مشروح ترتیب و تنظیمه اک کوزل
 صورته حصوا پذیر اوله جنی محققدر .